

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Măgălaș
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -6889

23 August 1944:Jocul cu Destinul României[1]

Prof. univ. Dr. Gh. BUZATU

Cavaler de Clio

Dacă n-ar fi fost în esența lor tragică, faptele relatate ar fi pline de farmec ...

Și cum să nu fie astfel, când luăm cunoștință de destinul într-adevăr fericit al unui document fundamental dintre cele purtând semnătura unui personaj istoric, l-am numit pe Mareșalul Ion Antonescu, desemnat categoric de opinia publică națională în urmă cu mai mulți ani pe prima poziție în topul MARILOR ROMÂNI din toate timpurile, iar integrarea documentului în desfășurările istorice îl plasează într-un moment decisiv al participării României la cel de-al doilea război mondial – **lovitura de**

stat de la 23 august 1944. Nu revenim asupra evenimentului, studiat în profunzime și larg comentat de istoricii români și străini, dar nu numai de ei[2], desfășurările fiind de-acum binecunoscute în globalitate – premise, declanșare, desfășurare și consecințe, imediate ori îndepărtate, suportate și în prezent[3]. Este motivul pentru care nu revenim cu detalii în privința faptelor survenite, limitându-ne a preciza că, în seara de 23 august 1944, la câteva ore după ce au fost arestați în faimosul „Salon galben” al *Casei Albe* din spatele Palatului Regal din București, Mareșalul Antonescu și Mihai Antonescu, aflați închiși sub pază în *safe-ul* de la etaj al clădirii, au reușit să-și facă unele însemnări, cu acordul militarilor de gardă. Toate notele olografe ale prizonierilor au ajuns, fără dificultate, se înțelege, în mâinile puciștilor. Cu o singură excepție, remarcabilă: ex-mareșalul a avut inspirația de a așterne pe hârtie împrejurările și considerațiile pe marginea celor survenite, în orele imediat precedente, în „Salonul galben”.

Din câte cunoaștem, relatarea lui Ion Antonescu, surprinzând episodul decisiv al loviturii de stat, declanșarea și arestarea celor doi actori principali, liderii regimului doborât, nu numai că sub raport cronologic conținea primele impresii asupra celor petrecute (care ulterior nu mai aveau cum și de ce să fie modificate), dar excela – funcționând primatul incontestabil al poziției și calității „sursei”! – la capitolul probitate. Valoarea remarcabilă a „sursei”, în mod sigur, va înfrunta cu succes scurgerea nemiloasă a timpului ... Ceea ce ne oferă un nou și temeinic argument pentru **situarea Mareșalului Antonescu nu atât între actorii de primă mărime ai Istoriei, ci deopotrivă între observatorii ei exemplari! Și care, în privința faptelor la care au participat ori le-a provocat, au știut să „vadă” și să „transmită”!**...

Așa după cum se poate constata, textul Mareșalului Antonescu era **adresat Istoriei**, chemată „**să judece**”, fiind semnat, datat – **23 august 1944** și localizat – **scris în celulă**. Ținând seama de consecințele interne catastrofale ale actului din 1944, prăbușirea țării și ocupația militară barbară a Armatei Roșii, considerăm că dispariția documentului original, în condițiile specifice momentelor din august 1944, a reprezentat implicit, în chip cu totul curios, **condiția sine qua non a salvării sale PENTRU ISTORIE**. Iar aceasta în condițiile în care, în ziua următoare compunerii lor, *Însemnările din celulă* s-au pierdut în urma bombardamentului aerian german asupra Palatului Regal din București, în contextul represiunilor ordonate de Adolf Hitler drept răspuns la destituirea regimului antonescian pro-german și la schimbarea poziției României în Războiul Mondial din 1939-1945.

Numai în chip miraculos, tot atunci, deci la 24 august 1944, documentul dispărut printre dărâmături a fost descoperit de căpitanul **Gheorghe Teodorescu**, din corpul de gardă al Palatului Regal, iar acesta, după mai mult de 35 de ani, mai precis la 20 mai 1980, l-a prezentat lui N. Ceaușescu, chemat să aprecieze „asupra valorii politice și istorice” (vezi *infra* anexa I). Apreciind în mod just valoarea excepțională a *Însemnărilor din celulă*, N. Ceaușescu le-a depus spre păstrare în fondurile centrale ale Arhivelor Naționale ale României din București, ele având să fie valorificate prin publicare după evenimentele din 1989, începând din 1991.

N. Ceaușescu nu a fost un admirator al Mareșalului Ion Antonescu. Nici nu avea cum. Sub regimul Antonescu, N. Ceaușescu, comunist declarat și recunoscut, s-a aflat în detenție la Jilava, Caransebeș sau Tg. Jiu, iar documentele de care dispunem l-au înregistrat consecvent între opozanții de frunte ai regimului[4]. După 1944-45, N. Ceaușescu, ca membru activ al conducerii superioare a UTC și, apoi, a PCR, a avut un rol proeminent, fiind în continuă ascensiune, până la ocuparea pozițiilor supreme pe linie de partid și de stat, în 1965-1967. Fiind investit în martie 1974 Președinte al României, N. Ceaușescu nu a ignorat la un moment dat, către sfârșitul anilor '80, pe atunci când era preocupat de finisarea proiectului **Casei Poporului**, ca pe splaiul dâmbovițean al construcției faraonice să se ridice un impozant monument[5] – acela al **Mareșalului Ion Antonescu**!

Nu vom încheia acest capitol, fără a ne referi la cazul romanului *Delirul*. După cum se știe, un „caz” devenit celebru, intervenit într-un moment când N. Ceaușescu se afla încă – orice s-ar zice – pe culmile afirmării sale politice interne și internaționale. Celebritatea și-a avut originile în multiple motive: Autorul romanului era **Marin Preda**, unul dintre marii prozatori români, iar eroul operei nu era altul decât **Mareșalul Ion Antonescu**. În momentul apariției *Delirului* (1975), Mareșalul era încă, după exact trei decenii de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial (?!), **un nume interzis în România**, iar cartea lui Marin Preda s-a bucurat rapid de două ediții (ianuarie și august 1975), difuzate într-un **tiraj impresionant**. Faptul a provocat neliniște, în anume cercuri *intelectualiste* de la București, obișnuite

după 1944-1945 cu pagini literare penibile consacrate lui Ion Antonescu, precum pseudo-romanele fabricate de I. Ludo ș.a., în URSS ori în Germania „Literaturnaia Gazeta” ori „Der Spiegel” au reclamat „reabilitarea pe cale epică” (sic!) a ex-mareșalului. Unele condeie înfierbântate au acuzat că N. Ceaușescu în persoană putea fi bănuț de **reabilitarea** lui Ion Antonescu, deși era clar pentru oricine – după cum a observat regretatul **Mihai Ungheanu** – că Marin Preda, un scriitor de geniu și o conștiință literară profundă, nu trebuia să fie bănuț că ar fi executat „o comandă politică”.

Foto: Willy Pragher, Catedrala din Chisinau, 26 Martie 1943

ANEXE

- I -

Memoriul lui Gh. Teodorescu, general-maior (r), adresat lui N. Ceaușescu, în problema unui document semnat de ex-mareșalul Ion Antonescu

Cancelaria C.C. al P.C.R.

Nr. 2 734/2.VII.1980

ARHIVA

Comitetului Politic Executiv

al C.C. al P.C.R.

Nr. 3 697/31.XII/1980

MULT STIMATE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU,
Secretar General al Partidului Comunist Român,
Președinte al Republicii Socialiste România,
Comandant Suprem al Forțelor Armate,

Vă prezint alăturat, în copie, însemnările făcute de mareșalul Ion Antonescu, la 3 ore după ce a fost arestat la Palatul Regal, în după-amiaza zilei de 23 august 1944. Ion Antonescu, presupunând că va fi omorât chiar în acea noapte, a scris aceste însemnări, ca ultimele lui gânduri, considerând că ele vor fi găsite și cunoscute cândva.

Subsemnatul, sunt general maior în rezervă Teodorescu Gheorghe, care am servit în forțele armate timp de aproape 45 de ani, până în ianuarie 1976.

La 23 august 1944 aveam gradul de căpitan și comandam subunitatea de gardă a Palatului Regal, participând direct împreună cu unii din subalternii mei la arestarea lui Ion și Mihai Antonescu și a principalilor lor colaboratori.

Unul din militarii care făcea paza lui Ion Antonescu la etajul Casei Regelui unde era închis, mi-a raportat a doua zi că în seara de 23 august în jurul orei 21,00 I. Antonescu i-a cerut la un moment dat un creion și că pe când se credea neobservat a luat la întâmplare un caiet cu coperte vișinii de pe un raft din camera în care se afla închis și că a scris foarte mult în acel caiet, după care l-a pus la loc.

În ziua de 24 august 1944, casa regelui unde fusese reținut Antonescu a fost lovită cumplit de câteva bombe în timpul raidurilor aviației hitleriste și transformată în ruine. Între două bombardamente, împreună cu militarul care-l văzuse pe Antonescu scriind, am găsit printre dărâmături o agendă pe anul 1930 a fostului rege Carol al II-lea, în care I. Antonescu făcuse aceste însemnări, de fapt testamentul său politic.

Asupra valorii politice și istorice a acestor însemnări las la latitudinea factorului de decizie să hotărască.

Prezentându-vă Dumneavoastră acest document, vreau să subliniez încă o dată atașamentul meu față de Patrie, Partid și față de Dumneavoastră, tovarășe Comandant Suprem.

Caietul original cu însemnările mareșalului Ion Antonescu se găsește la mine, urmând ca asupra destinației sale să îndeplinesc ordinul Dumneavoastră.

General-maior (r) Gh. Teodorescu

20.V.1980

2 ex. IR/FV

I.R.N. VIII/134/1. VII

(Gh. Buzatu, Mircea Chirițoiu, eds., *Agresiunea comunismului în România*, vol. II, *Documente din arhivele secrete: 1944-1989*, București, Editura Paideia, 1998, p. 150).

- II -

Documentul Însemnări din celulă[6],

semnat de ex-mareșalul Ion Antonescu în seara de 23 august 1944, la câteva ore după lovitura de stat de la Palatul Regal din București

Astăzi, 23 august 1944, am venit în audiență la Rege la ora 15,30 pentru a-l face o expunere asupra situației frontului și a acțiunii întreprinsă pentru a scoate Țara din greul impas în care se găsește.

Timp de aproape 2 ceasuri Regele a ascultat expunerea, păstrând ca de obicei o atitudine foarte rezervată, aproape indiferentă.

La expunerea mea a asistat la audiență Dl. Mihai Antonescu.

I-am arătat Regelui că de aproape 2 ani Dl. Mihai Antonescu a căutat să obțină de la Anglo-Americanii asigurări pentru viitorul Țării și i-am afirmat cu această ocazie că, dacă aș fi găsit înțelegere, și aș fi putut găsi înțelegere pentru asigurarea vieții, libertăților și continuității istorice a acestui nenorocit popor, nu aș fi ezitat să ies din război, nu acum, ci chiar de la începutul conflictului mondial, când Germania era tare.

În continuare, i-am arătat conversația avută, imediat la întoarcerea mea de pe front, în noaptea de 22/23 [august 1944], cu Dnii Clodius și Mihalache și în dimineața zilei [de 23 august 1944] cu Dl G. Brătianu.

D-lui Clodius i-am vorbit în fața D-lui M. Ant[onescu] pe un ton răspicat și i-am amintit că atât prin Dl M. Ant[onescu] de acum câteva luni, cât și în februarie, la ultima întrevedere, am arătat Germaniei ca, dacă frontul nu se va menține pe linia Tg. Neamț-Nord Iași-Nord Chișinău-Nistru, România va căuta soluția politică pentru terminarea războiului.

I-am arătat D-lui Clodius că nici o țară, și nici chiar Germania, nu ar putea continua războiul în caz când jumătate din teritoriul ei ar fi ocupat și țara total la discreția Rușilor. I-am cerut ca și Dl M. Ant[onescu] să arate acest lucru la Berlin, să roage să înțeleagă poziția Țării noastre în fața cataclismului ce o amenință și a mea în fața Istoriei și a Țării și să-mi dea dezlegarea a trata un armistițiu, dorind să

ieșim din această situație ca oameni de onoare și nu prin acte care ar dezonoara pentru vecie Țara și pe conducătorii ei. Dl Clodius a promis că va arăta exact dorința noastră; i-am arătat că noi trebuie să ne luăm libertatea de a ne apăra viața viitoare a neamului.

Relativ la conversația cu Dl Mihalache, deși ea a durat câteva ceasuri, totuși i-ai arătat numai esențialul. Dl Mihalache mi-a cerut să mă sacrific și să fac eu pacea, oricât de grele ar fi condițiile puse. I-am arătat că eu, fiind exponentul unei revoluții care m-a adus, fără a [o] fi pus eu la cale sau să fi avut vreo legătură cu ea, la conducerea Statului, dându-mi mandatul să reconstruiesc granițele Țării, să restabilesc ordinea morală și să pedepsesc aducându-i în fața tribunalului poporului pe acei care ...[7] catastrofa granițelor și prăbușirea Dinastiei. Cum Țara îmi impusese și pe legionari și mai târziu și războiul, pentru a legifera actele mele, am cerut aprobarea Țării pentru faptul că schimbasesm din luptă regimul legionar pentru trădările sale și pentru că intrasem în război în aclamațiile și, cu asentimentul întregii națiuni, trecusem, forțat de operațiuni, și Nistrul. Țara, prin câte 3 milioane de voturi, mi-a dat dezlegare și a aprobat tot ce eu făcusem.

În consecință, a accepta astăzi propunerile Molotov însemnează:

1. – a face un act politic de renunțare și pierdere a Basarabiei și Bucovinei, act pe care România nu l-a făcut până acum niciodată de la 1812 și până la ultimatumul Molotov. I-am adăugat că după părerea mea, făcând acest act, putem pierde beneficiul Chartei Atlanticului, în care Roosevelt și Churchill s-au angajat printre altele “să nu recunoască nici o modificare de frontieră, care nu a fost liber consimțită”.

2. – să bag Țara pentru vecie în robie, fiindcă propunerile de armistițiu conțin și clauza despăgubirilor de război neprecizate, care, bineînțeles, constituie marele pericol, fiindcă, drept gaj al plății lor, Rușii vor ține Țara ocupată nedefinit. Cine, am spus Dlui Mihalache, își poate lua răspunderea acceptării acestei porți deschise, care poate duce la robia neamului?

3. – a treia clauză, și cea mai gravă, e aceea de a întoarce armele în contra Germaniei. Cine, am arătat Dlui Mihalache ...[8], poate să-și ia răspunderea consecințelor viitoare asupra neamului ale unui asemenea gest odios, când putem să ieșim din război oricând dorim. Am avea bazele viitoarei politici a Statului asigurate și i-am afirmat că dacă ...[9] de Dl Maniu, pe care l-am lăsat și i-am înlesnit tratativele direct cu Anglo-Americanii sau de Dl Mihai Antonescu, care a tratat cu știința mea, eu nu m-aș da la o parte și aș da, dacă mi s-ar cere concurs, pentru a scoate România din război, luându-mi curajul și răspunderea să spun Führerului în față că România se retrage din război.

4 – a patra condiție cerută de Molotov și de Anglo-Americanii este să dau ordin soldaților să se predea Rușilor și să depună armele, care ne vor fi puse la dispoziție pentru ca, împreună cu Rușii, să alungăm pe Nemți din Țară. Care om cu judecata întreagă și cu simțul răspunderii ar putea să dea soldaților Țării un astfel de ordin care, odată enunțat, ar produce cel mai mare haos și ar lăsa Țara la discreția totală a Rușilor și Germanilor? Numai un nebun ar putea accepta o astfel de condiție și ar fi pus-o în practică. Vecinătatea Rusiei, reaua ei credință față de Finlanda, Țările Baltice și Polonia, experiența tragică făcută de alții, care au căzut sub jugul Rusiei, crezându-i pe cuvânt, mă dispensează să mai insist. Notez că, atunci [când] ni s-au propus acestea, situația militară a Germaniei, deși slăbită, era totuși încă tare.

5– În sfârșit, propunerile Molotov mai conțineau și clauza care ne impunea să lăsăm Rusiei dreptul de a pătrunde pe teritoriul României oriunde va fi necesar, pentru a izgoni pe Nemți din Țară. Adică, sub altă formă, prezenta ocupațiunea Rusească cu toate consecințele ei.

Reamintind toate acestea Dlui Mihalache, D[umnealui] mi-a spus, ceea ce a constituit o surpriză pentru mine, că trebuie să mărturisească că D[umnealui] lor, adică național-țărăniștii, s-au înșelat; au crezut în sprijinul Anglo-Americanilor, însă și-au făcut convingerea definitivă că aceștia sunt total nepregătiți pentru a indispune pe Ruși și că suntem lăsați la totala lor discreție, ca și Polonia și, poate, alte țări. În consecință, trebuie să ne considerăm o generație sacrificată, să ne resemnăm și să așteptăm.

I-am răspuns Dlui Mihalache că, într-o astfel de situație, este de preferat ca un popor pe care-l așteaptă, dacă are siguranța că îl așteaptă o asemenea soartă, să moară eroic, decât să-și semneze singur sentința de moarte. Dl Mihalache a insistat încă o dată să fac eu armistițiul și să semnez pacea, fiindcă condițiile puse sunt condiții de pace, nu de armistițiu (este sublinierea D-sale). Bineînțeles, am declinat (refuzat) aceasta.

În dimineața zilei de astăzi, pe când eram în Consiliul de Miniștri, a cerut să mă vadă Dl. Brătianu, care, spre deosebire de Dl Mihalache, mi-a declarat că vine de la o întrevedere dintre Dnii Maniu și Dinu Brătianu și că vine cu mandatul formal de la ambii că sunt de acord și că își iau alături răspunderea, dacă accept, să fac eu tratative de pace. I-am răspuns că accept cu condiția să mi se dea în scris acest angajament, să accepte ca el să fie publicat, pentru ca poporul să vadă că s-a înfăptuit unirea internă și pentru ca străinătatea, aliații și inamicii, să nu mai poată ...[\[10\]](#), prin dezbinarea noastră. Dl Brătianu urma să-mi aducă adeziunea scrisă înainte de audiența mea la Rege, fiindcă voiam să merg la această audiență cu hotărârea luată, adică să-l pot afirma că, dat fiind faptul că s-a realizat unirea politică internă, îmi pot lua angajamentul să încep tratativele de pace. Generalul Sănătescu a intervenit în discuții de două ori și și-a luat angajamentul, fără să i-l fi cerut, că-mi va aduce dânsul acest angajament, pentru care i-am mulțumit.

Cum Regele spunea ca aceste tratative să înceapă imediat, Dl Mihai Antonescu i-a spus că așteaptă răspunsul de la Ankara și Berna pentru a obține consimțământul Angliei și Americii de a trata cu Rușii. Aceasta, fiindcă Churchill, în ultimul său discurs, a spus, vorbind despre România, că "această Țară va fi curând la discreția totală a Rusiei", ceea ce era un avertisment că vom fi atacați în forță și că vom fi total la discreția lor și că va trebui să tratăm mai întâi cu Rușii.

Acest "mai întâi", legat și de alte indicații pe care le-am avut pe căi serioase, a determinat pe Dl M. Antonescu să arate Regelui că este o necesitate să mai aștepte 24 de ore, să primească răspunsurile pe care le așteaptă și după aceea să continue cu tratativele. Eu am confirmat că sunt de acord cu aceste condiții, chiar cu plecarea Dlui M. Antonescu la Ankara și Cairo pentru a duce tratative directe.

În acest moment, Regele a ieșit din cameră, scuzându-se față de mine, și discuția a continuat câțva timp cu generalul Sănătescu, revenind cu afirmația că va aduce el adeziunea scrisă a Dlor Maniu, Brătianu și Titel Petrescu. Când eram în curs de discuțiuni și mă plictiseam așteptând revenirea Regelui pentru a pleca, Regele intră în cameră și în spatele lui apare un maior din garda Palatului cu 6-7 soldați cu pistoale în mână. Regele a trecut în spatele meu, urmat de soldați, unul din soldați m-a prins de brațe pe la spate și generalul Sănătescu mi-a spus: "D-le Mareșal, sunteți arestat pentru că nu ați vrut să faceți imediat armistițiu".

M-am uitat la soldatul care mă ținea de brațe și l-am spus ca să ia mâna de pe mine și, adresându-mă generalului Sănătescu, în obrazul Regelui, care trecea în altă cameră cu mâinile la spate: "Să-ți fie rușine; acestea sunt acte care dezonorează un General". M-am uitat fix în ochii lui și l-am repetat de mai multe ori apostrofa.

După aceea, brusc, am fost scos din cameră pe culoar unde o bestie de subofițer mi-a spus să scot mâna din buzunar, ceea ce am refuzat. După aceea, împreună cu Dl Mihai Antonescu, am fost băgat la ora 17 într-o cameră "Safe" Fichet și încuiați cu cheile.

Camera nu are decât 3 m pe 2, este fără fereastră și fără ventilație.

După 2 ore s-a deschis ușa și ni s-au oferit scaune aduse din afară.

Nu s-a avut nici o dorință de a se da acestei camere-celulă cel puțin aspectul curat. Este plină de praf și într-o dezordine organizată.

Iată cum a ajuns un om care a muncit 40 de ani ca un martir pentru Țara lui, care a salvat-o de 2-3 ori de la prăpastie, care a scăpat de la o teribilă răzbunare pe membrii Dinastiei, care a luat jurământul tânărului Rege în strigătele mulțimii, care îmi cerea să dau pe toți din Palat pentru a fi linșați și care a servit timp de 4 ani, cu un devotament și cu o muncă de mucenic, Armata înfrântă, Țara și pe Regele ei.

Istoria să judece.

Mă rog lui Dumnezeu să ferească Țara de consecințele unui act cu atât mai necugetat cu cât niciodată eu nu m-am cramponat de putere. De mai multe ori am spus Regelui în[tre] patru ochi și în prezența Dlui M. Antonescu că, dacă crede că este un alt om în Țară capabil să o servească mai bine ca mine, eu îi cedez locul cu o singură condiție: să prezinte garanții și să nu fie un ambițios sau un aventurier.

M[areșal] Antonescu

23.VIII.1944

Scris în celulă.

23 august 1944 – Mareșal Ion Antonescu: **Însemnări din celulă** (Documente)

Gheorghe Buzatu

GHEORGHE BUZATU
1911-1988

MARS

6 JEUDI. Ste Colette

65-300

Ortăși 23 August
 1.944. Măi vârit
 în ^{în credința} în unora ^{în} la
 Rize la ma
 15 1/2 pt a-1
 face o cuprins
 cuprins ^{în} în ^{în} în
 frontului n'a
 ostimii
 Antimii în în ^{în} în
 pt a omate Pere

Gheorghe Buzatu

CIPRIAN CORDA
1920-2000

MARS

7 VENDREDI. Ste Félicie

66-299

MARS

8 SAMEDI. S. Jean de D.

67-298

dintr-un
 mureș în care
 se ^{găsea} ~~găsea~~ —
 Timp de aproape
 2 luni ^{am} ~~am~~ ^{consultat} ~~consultat~~
 la ^{consultat} ~~consultat~~
 conforma ^{expon} ~~expon~~ ^{prezintă} ~~prezintă~~
 în ^{existen} ~~existen~~ ^{existen} ~~existen~~
 a ^{existen} ~~existen~~ ^{existen} ~~existen~~

totuși ^{am} ~~am~~ ^{am} ~~am~~
 aproape ^{indiferen} ~~indiferen~~
 la ^{expon} ~~expon~~ ^{expon} ~~expon~~
 de ^{existen} ~~existen~~ ^{existen} ~~existen~~
^{indiferen} ~~indiferen~~ ^{indiferen} ~~indiferen~~
 Mihai ^{Antoni} ~~Antoni~~
 I-am ^{am} ~~am~~ ^{am} ~~am~~
^{existen} ~~existen~~ ^{existen} ~~existen~~
 2 ani ^{la} ~~la ^{la} ~~la~~ ^{la} ~~la~~
^{existen} ~~existen~~ ^{existen} ~~existen~~~~

Gheorghe Buzatu

OPERA CANADA
1997 MCDOWAT

MARS

11 MARDI. Ste Sophrone

70-295

MARS

Ziariști
Online.ro

12 MERCREDI. S. Maximilien, Q.T. 71-294

Când primăria
era pe se (sau)
In cont mare
fina arhet
curieria este
inrolat la intru
una dupa prut,
in ineptha de 22/20
Cu Smi Undin
Mihaila W in
Simionita hti

In de / Arhet
Lm Chitina. I. an
nicht in pte Wm M. Ant
vnt ipu ma sau
Arhet M. I. an
santit la at
pau de M. Ant.
de sau catere
lume int u
Furumhu h
Wthma hithvhu
an ant form

Gheorghe Buzatu

COPILIA CANTINA
BUCUREȘTI

MAI

8 JEUDI. S. Orens

128-237

MAI

9 VENDREDI. S. Grégoire 129-236

cu un alt
 W la o mână
 de mână
 am în mână
 Tare d la
 Ryle e.
 I mare d
 pentru.

W la o mână
 de mână
 am în mână
 Tare d la
 Ryle e.
 I mare d
 pentru.

Gheorghe Buzatu

OPERA ORGANA
100 MOLDOVA

MAI

10 SAMEDI. S. Gordien

130-235

MAI

11 DIMANCHE. Fête Jeanne d'Arc 131-234

mult am eu
 după Apolin
 în puter bănuie
 în puter bănuie
 Me. Chist. cu
 dăruit am eu
 am dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu

în dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu
 dăruit am eu

MAI

12 LUNDI. S. Pacôme

132-233

Ion Antonescu
M. Ant
23. VIII. 1944
luna în
caldura

Note

[1] Capitol din volumul: Gh. Buzatu, *Mareșalul Ion Antonescu. O biografie*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2012, pp. 589-603.

[2] Gh. Buzatu, *Istoriografia și izvoarele*, în *Istoria Românilor*, IX, *România în anii 1940-1947*, coordonator – Dinu C. Giurescu, București, Editura Enciclopedică, 2008, p. XXVII și urm.

[3] Vezi îndeosebi Aurică Simion, *Preliminarii politico-diplomatice ale insurecției române din august 1944*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1979; Gh. Buzatu și colaboratori, *Din istoria unei zile*, Iași, 1979; Gh. Buzatu, coordonator, *Actul de la 23 august 1944 în context internațional. Studii și documente*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984; M. Varia, *23 august 1944. Studiu*, București, 1993 (xerografiat); *Istoria PCR. Sinteză. Documente*, 5, București, f.a.; Gavriil Preda, coordonator, *23 august 1944. Evaluări și controverse*, Ploiești, Mileniul III, 2006; Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata istoriei. Mareșalul Antonescu*

– *Pro și contra*, București, Editura Mica Valahie, 2006; Gh. Buzatu, *Antonescu, Hitler, Stalin*, I-III, Ploiești-R. Vâlcea-Iași, 2005-2009; ediția a II-a, anastatică, Iași, Tipo Moldova, 2010.

[4] Vezi, de exemplu, *Tabelul nominal cuprinzând comuniștii din „categoria A”* – Cezar Măță, *Serviciile secrete ale României în Războiul Mondial (1939-1945)*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2010, p. 356 (locul 111 într-o listă de 793 de persoane).

[5] Informația ne-a fost transmisă, cu titlu confidențial (septembrie 1995), de D-I General **Ion Coman**.

[6] Gh. Buzatu, Mircea Chirițoiu, eds., *Agresiunea comunismului în România. Documente din arhivele secrete: 1944-1989*, II, București, Editura Paideia, 1998, p. 151-154. Vezi și detalii despre condițiile în care documentul respectiv s-a pierdut după bombardamentul german asupra Capitalei, la 24 august 1944, fiind descoperit tot atunci de către căpitan (ulterior, general maior) Gheorghe Teodorescu, comandant al gărzii Palatului Regal, care la 20 mai 1980 i l-a trimis lui N. Ceaușescu, pentru a fi depozitat la ANIC ale României, unde se află și prezent (*ibidem*, p. 148-150). A fost publicat în repetate rânduri cu începere din 1990 (cf. *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 1, editor Marcel-Dumitru Ciucă, București, Editura Saeculum/ Editura Europa Nova, 1995, p. 49-53; Gh. Buzatu, coordonator, *Mareșalul Antonescu la judecata istoriei*, București, Editura Mica Valahie, 2002, p. 289-293); Gh. Buzatu, *Mareșalul Ion Antonescu. O biografie*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2012, pp. 589-603. *Însemnările Mareșalului*, de departe în top sub raporturile obiectivității, preciziei și promptitudinii, trebuie, desigur, coroborate cu relatările celorlalți “actori” și martori de la 23 august 1944, îndeosebi Regele Mihai I, generalii Constantin Sănătescu și Aurel Aldea, colonelul Emilian Ionescu, maiorul Anton Dumitrescu, Mircea Ioanițiu, Ioan de Mocsonyi-Styrcea ș.a. (cf. Gh. Buzatu, Stela Cheptea, *...Și a fost 23 august*, în *Mareșalul Antonescu la judecata istoriei*, p. 267-288). Subliniez în context că generalul C. Pantazi, în amintirile sale scrise în închisoare în 1946-1947, relatează că, din moment ce “grupul Antonescu” a fost încredințat la 29 august 1944 delegaților Armatei Roșii din București, el a fost a doua zi îmbarcat și trimis în URSS, în mașini pe traseul Dobrești-Urziceni-Buzău-R. Sărat-Focșani-Tecuci-Bârlad-Valui-Iași-Stânca-Bălți, iar mai departe, până la Moscova, cu trenul. Pe parcurs, în dimineața de 31 august 1944, își amintește generalul Pantazi, ex-mareșalul s-ar fi destăinuit foștilor colaboratori (Mihai Antonescu, C. Pantazi, Mircea Elefterescu) care-l “însoțeau” spre destinația necunoscută prizonierilor în acești termeni: “... Ne-a spus că pe cartonul unei mari icoane, pe contrapagină, a scris din nou toate impresiile sale asupra arestării, felului cum s-a făcut, atitudinea Regelui, a lui Sănătescu etc.” (Arhiva CNSAS, București, fond 40 010, vol. 134/I, f. 153). Iar referitor la *Însemnările* cuprinse în prezenta anexă, relatea tot generalul C. Pantazi, că în seara de 23 august 1944, după orele 20,30, ex-mareșalul “în saffé a scris reflexiile lui pe o carte [în fond, o agendă legată] ce a găsit-o acolo. A scris două ore în acea carte, indignarea lui contra atitudinii Regelui și a lui Sănătescu” (*ibidem*, f. 148).

[7] Lipsă în textul original.

[8] Așa în original.

[9] Așa în original.

[10] Lipsă în text.

[Ziaristi Online Ro](http://ZiaristiOnline.Ro)

